

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (prvi senat)

z dne 16. julija 2015 *

„Predhodno odločanje — Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah — Uredba (ES) št. 44/2001 — Priznavanje in izvrševanje sodnih odločb — Razlogi za zavrnitev — Kršitev javnega reda države, v kateri se zahteva priznanje — Sodna odločba sodišča druge države članice, ki je v nasprotju s pravom Unije na področju prava znamk — Direktiva 2004/48/ES — Uveljavljanje pravic intelektualne lastnine — Stroški postopka“

V zadevi C-681/13,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemska) z odločbo z dne 20. decembra 2013, ki je prispela na Sodišče 23. decembra 2013, v postopku

Diageo Brands BV

proti

Simiramida-04 EOOD,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi A. Tizzano, predsednik senata, S. Rodin, E. Levits, sodnika, M. Berger (poročevalka), sodnica, in F. Biltgen, sodnik,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 9. decembra 2014,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Diageo Brands BV F. Vermeulen, C. Gielen in A. Verschuur, odvetniki,
- za Simiramida-04 EOOD S. Todorova Željazkova, odvetnica, ter M. Gerritsen in A. Gieske, odvetnika,
- za nemško vlado T. Henze in J. Kemper, agenta,
- za latvijsko vlado I. Kalniņš in I. Nesterova, agenta,
- za Evropsko komisijo A.-M. Rouchaud-Joët in G. Wils, agenta,

* Jezik postopka: nizozemščina.

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 3. marca 2015

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 34, točka 1, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42) in člena 14 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 2, str. 32).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbama Diageo Brands BV (v nadaljevanju: Diageo Brands) in Simiramida-04 EOOD (v nadaljevanju: Simiramida) glede odškodninskega zahtevka, ki ga je zadnjenavedena vložila zaradi škode, ki naj bi ji nastala zaradi zasega blaga, ki ji je bilo namenjeno, zaseg pa je bil opravljen na predlog družbe Diageo Brands.

Pravni okvir

Uredba št. 44/2001

- 3 V uvodni izjavi 16 Uredbe št. 44/2001 je navedeno, da „[m]edsebojno zaupanje v ustreznost sodnega varstva znotraj [Evropske unije] opravičuje samodejno priznavanje sodnih odločb, izdanih v državi članici, ne da bi bil za to potreben kakršen koli postopek, razen v primerih njihovega izpodbijanja“.
- 4 Poglavje III Uredbe št. 44/2001, naslovljeno „Priznanje in izvršitev“, je razdeljeno na tri oddelke. V oddelku 1 z naslovom „Priznanje“ so med drugim členi 33, 34 in 36 te uredbe.
- 5 Člen 33(1) Uredbe št. 44/2001 določa:

„Sodna odločba, izdana v državi članici, se v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo potrebno za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek.“

- 6 Člen 34 te uredbe določa:

„Sodna odločba se ne prizna:

1. če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

[...]“

- 7 Člen 36 navedene uredbe določa:

„Pod nobenimi pogoji tuje sodne odločbe ni dovoljeno preverjati glede vsebine.“

Direktiva 89/104/EGS

- 8 Prva Direktiva Sveta z dne 21. decembra 1988 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami (89/104/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 92), kakor je bila spremenjena s Sporazumom o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja

1992 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 11, zvezek 52, str. 3) (v nadaljevanju: Direktiva 89/104), je bila razveljavljena z Direktivo 2008/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2008 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami (Kodificirana različica) (UL L 299, str. 25). Vendar je ob upoštevanju časa dejanskega stanja za postopek v glavni stvari še naprej upoštevana Direktiva 89/104.

9 Člen 5 te direktive je določal:

„1. Registrirana znamka podeljuje imetniku izključne pravice. Imetnik ima pravico, da tretjim osebam prepove, da brez njegovega dovoljenja v gospodarskem prometu uporabijo:

(a) katerikoli znak, ki je enak znamki, za enako blago ali storitve, za katere je registrirana znamka;

[...]

3. Po odstavkih 1 in 2 je lahko med drugim prepovedano naslednje:

(a) opremljanje blaga ali njegove embalaže z znakom;

(b) ponujanje blaga, njegovo dajanje na trg ali skladiščenje v te namene pod tem znakom ali opravljanje storitev pod tem znakom;

(c) uvoz ali izvoz blaga pod tem znakom;

[...]“

10 Člen 7 Direktive 89/104, naslovljen „Izčrpanje pravice iz znamke“, je v odstavku 1 določal:

„Znamka imetniku ne daje pravice, da prepove njeno uporabo v zvezi z blagom, ki je bilo dano na trg pogodbenice [Evropskega gospodarskega prostora] označeno s to znamko s strani imetnika ali z njegovim soglasjem.“

Direktiva 2004/48

11 V uvodni izjavi 10 Direktive 2004/48 je navedeno, da je njen cilj približevanje zakonodajnih sistemov držav članic, „da bi zagotovili visoko, enakovredno in homogeno raven varstva intelektualne lastnine na notranjem trgu“.

12 V uvodni izjavi 22 iste direktive je navedeno, da je med ukrepi, ki jih morajo zagotoviti države članice, „[b]istveno [...] tudi, da se zagotovijo začasni ukrepi za takojšnjo prekinitev kršitev, brez čakanja na meritorno odločitev o primeru, ob hkratnem upoštevanju pravic obrambe, zagotovitvi sorazmernosti začasnih ukrepov, tako da ustrezajo značilnostim zadevnega primera, in da se zagotovijo jamstva, potrebna za pokritje stroškov in škode, povzročene tožencu z neutemeljenim zahtevkom“.

13 Člen 1 Direktive 2004/48/ES določa, da se ta direktiva nanaša na „ukrepe, postopke in pravna sredstva, ki so potrebna za zagotovitev uveljavitve pravic intelektualne lastnine“, in podrobneje določa, da izraz „pravice intelektualne lastnine“ vključuje „pravice industrijske lastnine“.

14 Člen 2(1) te direktive določa, da se ukrepi, postopki in pravna sredstva, ki so v njej predvideni, uporabljajo „za katero koli kršitev pravic intelektualne lastnine, kot je predvidena v pravu Skupnosti in/ali nacionalnem pravu zadevne države članice“.

- 15 Na podlagi člena 3(2) navedene direktive morajo biti ukrepi, postopki in pravna sredstva, ki so potrebni za zagotovitev spoštovanja pravic intelektualne lastnine in so jih države članice dolžne sprejeti, „dejanski, sorazmerni in odvratilni in se uporabljajo na tak način, da se izogibajo ustvarjanju ovir za zakonito trgovino in zagotavljajo zaščito pred zlorabo“.
- 16 S tega vidika člen 7(1) Direktive 2004/48 državam članicam nalaga, naj zagotovijo, da lahko pristojni sodni organi pod določenimi pogoji „odredijo takojšnje in dejanske začasne ukrepe za zavarovanje ustreznih dokazov v zvezi z domnevno kršitvijo“. V isti določbi je pojasnjeno, da lahko ti ukrepi vključujejo „fizični zaseg blaga, ki je predmet kršitve“. Na podlagi člena 9(1)(b) te direktive morajo države članice zagotoviti, da lahko sodni organi na zahtevo vlagatelja „odredijo zaseg ali izročitev blaga, s katerim se domnevno krši pravica intelektualne lastnine“. Člena 7(4) in 9(7) te direktive določata, da lahko sodni organi, „kadar je naknadno ugotovljeno, da ni bilo kršitve ali nevarnosti kršitve pravice intelektualne lastnine“, „na zahtevo toženca odredijo vlagatelju, da zagotovi tožencu ustrezno nadomestilo za škodo, ki so jo povzročili navedeni ukrepi“.
- 17 Člen 14 iste direktive v zvezi s stroški določa:

„Države članice zagotovijo, da razumne in sorazmerne pravne stroške in druge izdatke stranke, ki dobi pravdo, praviloma plača stranka, ki pravdo izgubi, razen če to ne bi bilo pravično.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

- 18 Družba Diageo Brands s sedežem v Amsterdamu (Nizozemska) je imetnica znamke Johnny Walker. To znamko viskija v Bolgariji trži prek izključnega lokalnega uvoznika.
- 19 Družba Simiramida s sedežem v Varni (Bolgarija) trguje z alkoholnimi pijačami.
- 20 Zabožnik z 12.096 steklenicami viskija znamke Johnny Walker, namenjen družbi Simiramida, je 31. decembra 2007 iz Gruzije prispel v pristanišče v Varni.
- 21 Ker je uvoz te serije steklenic v Bolgarijo brez dovoljenja družbe Diageo Brands pomenil kršitev znamke, katere imetnica je, je ta družba 12. marca 2008 zaprosila za zaseg in s sklepom z dne 12. marca 2008 pridobila dovoljenje Sofijski gradski sad (sodišče v Sofiji, Bolgarija) za zaseg te serije.
- 22 Sofijski apelativen sad (višje sodišče v Sofiji) je 9. maja 2008 na podlagi pritožbe družbe Simiramid ta sklep o zasegu razveljavilo.
- 23 Varhoven kasacionen sad (vrhovno kasacijsko sodišče) je s sodnima odločbama z dne 30. decembra 2008 in 24. marca 2009 iz formalnih razlogov zavrglo kasacijsko pritožbo, ki jo je vložila družba Diageo Brands.
- 24 Zaseg serije steklenic viskija, ki je bil opravljen na predlog družbe Diageo Brands, je bil 9. aprila 2009 preklican.
- 25 Sofijski gradski sad je v postopku v glavni stvari, ki ga je družba Diageo Brands zaradi kršitve znamke, katere imetnica je, sprožila proti družbi Simiramida, z odločbo z dne 11. januarja 2010 zavrnilo predloge družbe Diageo Brands. Navedeno sodišče je odločilo, da iz sklepa o razlagi, ki ga je 15. junija 2009 izdalo Varhoven kasacionen sad, izhaja, da uvoz proizvodov, ki so bili z dovoljenjem imetnika znamke dani v promet zunaj Evropskega gospodarskega prostora (EGP), v Bolgarijo ne pomeni kršitve pravic iz znamke. Sofijski gradski sad je menilo, da ga na podlagi bolgarskega procesnega prava zavezuje navedeni sklep o razlagi.

- 26 Družba Diageo Brands zoper to odločbo, ki jo je 11. januarja 2010 izdalo Sofijski gradski sad, ni vložila pravnega sredstva, zato je ta postala pravnomočna.
- 27 Družba Simiramida je v sporu o glavni stvari pri nizozemskih sodiščih zahtevala, naj se družbi Diageo Brands naloži plačilo zneska v višini več kot 10 milijonov EUR za škodo, za katero meni, da ji je nastala zaradi zasega, ki je bil izvršen na predlog družbe Diageo Brands. Družba Simiramida je svoj zahtevek utemeljila na odločbi, ki jo je Sofijski gradski sad izdalo 11. januarja 2010 in s katero je ugotovilo, da je bil ta zaseg nezakonit. Družba Diageo Brands je v obrambo navedla, da navedena sodna odločba na Nizozemskem ne more biti priznana, saj je v očitnem nasprotju z nizozemskim javnim redom v smislu člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001. Sofijski gradski sad naj bi v navedeni sodni odločbi očitno napačno uporabilo pravo Evropske unije, ker se je oprlo na sklep o razlagi Varhoven kasacionen sad z dne 15. junija 2009, v katerem naj bi bila vsebinska napaka in ki naj bi bil poleg tega izdan na podlagi kršitve obveznosti postavitve vprašanja za predhodno odločanje v skladu s členom 267 PDEU.
- 28 Rechtbank Amsterdam (sodišče v Amsterdamu) je z odločbo z dne 2. marca 2011 ugodilo utemeljitvi družbe Diageo Brands in zavrnilo predlog družbe Simiramida.
- 29 Gerechtshof te Amsterdam (višje sodišče v Amsterdamu) je z odločbo z dne 5. junija 2012 spremenilo odločbo rechtbank Amsterdam in razsodilo, da bi bilo treba sodno odločbo, ki jo je 11. januarja 2010 izdalo Sofijski gradski sad, priznati na Nizozemskem, vendar ni odločalo o odškodninskem zahtevku.
- 30 V teh okoliščinah je Hoge Raad der Nederlanden (vrhovno sodišče), pri katerem je družba Diageo Brands vložila kasacijsko pritožbo zoper odločbo Gerechtshof te Amsterdam, prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:
- „1. Ali je treba člen 34, točka 1, Uredbe (ES) št. 44/2001 razlagati tako, da se ta razlog za zavrnitev nanaša tudi na primer, ko je odločba sodišča države članice izvora v očitnem nasprotju s pravom Unije in je to sodišče za to vedelo?
- 2.a. Ali je treba člen 34, točka 1, Uredbe (ES) št. 44/2001 razlagati tako, da je ovira za uspešno sklicevanje na ta razlog za zavrnitev to, da stranka, ki se sklicuje na ta razlog za zavrnitev, v državi članici izvora sodne odločbe ni vložila pravnih sredstev, ki so bila tam na razpolago?
- 2.b. Če je odgovor na vprašanje 2(a) pritrdilen: ali se to spremeni, če je bila vložitev pravnih sredstev v državi članici izvora sodne odločbe nesmiselna, ker je treba domnevati, da ne bi privedla do drugačne odločitve?
3. Ali je treba člen 14 Direktive 2004/48/ES razlagati tako, da se ta določba nanaša tudi na stroške, ki strankam nastanejo v sporu v državi članici glede odškodninskega zahtevka, če se zahtevek in obramba zoper njega nanašata na uveljavljanje odgovornosti tožene stranke zaradi zasega in njenih izjav zaradi uveljavljanja pravice iz znamke v drugi državi članici ter se v zvezi s tem postavlja vprašanje glede priznanja odločbe sodišča zadnjenavedene države članice v prvonavedeni državi članici?“

Predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka

- 31 Družba Diageo Brands je, potem ko je bil ustni postopek 3. marca 2015 končan s predstavitvijo sklepnih predlogov generalnega pravobranilca, z dopisom z dne 6. marca 2015, ki je bil v sodnem tajništvu Sodišča vložen 20. marca 2015, predlagala ponovno odprtje ustnega dela postopka.
- 32 Družba Diageo Brands v podporo temu predlogu navaja, prvič, da je generalni pravobranilec v točki 27 in naslednjih sklepnih predlogov podvomil o točnosti predpostavk, na katere je Hoge Raad der Nederlanden oprlo predložitveno odločbo, in sicer, po eni strani, da je iz sklepa o razlagi

Varhoven kasatsionen sad z dne 15. junija 2009, ki je bil potrjen z drugo odločbo z dne 26. aprila 2012, ter iz sodne odločbe Sofijski gradski sad razvidna očitna in zavedna kršitev temeljnega načela prava Unije, in po drugi strani, da je bila vložitev pravnih sredstev pri Varhoven kasatsionen sad za družbo Diageo Brands nesmiselna. Slednja meni, da če bi Sodišče menilo, da je točnost teh predpostavk lahko še predmet razprave med strankama, bi morale biti v tej razpravi upoštevane zahteve temeljnega načela kontradiktornosti, določenega v členu 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu, ter v členu 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

- 33 Drugič, družba Diageo Brands navaja, da ni imela možnosti podati svojih stališč o nekaterih dokumentih, ki jih je Evropska komisija predložila na obravnavi.
- 34 Glede tega je treba spomniti, da lahko Sodišče v skladu s členom 83 Poslovnika po opredelitvi generalnega pravobranilca kadar koli odredi ponovno odprtje ustnega dela postopka, zlasti če meni, da zadeva ni dovolj razjasnjena, ali če stranka po koncu ustnega dela postopka navede novo, za odločitev Sodišča odločilno dejstvo, ali če je v zadevi treba odločiti na podlagi trditve, o kateri stranke ali zainteresirani subjekti iz člena 23 Statuta Sodišča Evropske unije niso razpravljali (glej sodbo Komisija/Parker Hannifin Manufacturing in Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, točka 27 in navedena sodna praksa).
- 35 V obravnavani zadevi Sodišče po opredelitvi generalnega pravobranilca meni, da je o zadevah dovolj poučeno, da lahko razsodi in da o zadevah ni treba razsoditi na podlagi trditev, o katerih stranke niso razpravljale. Izhodišča razlogovanja predložitvenega sodišča, na katera se sklicuje družba Diageo Brands, so bila namreč obravnavana in so bila predmet kontradiktorne razprave na obravnavi.
- 36 Glede dokumentov, ki jih je Komisija predložila na obravnavi, pa je treba ugotoviti, da niso bili registrirani in da niso v spisu.
- 37 Poleg tega je treba navesti, da je na podlagi člena 252, drugi odstavek, PDEU dolžnost generalnega pravobranilca, da popolnoma nepristransko in neodvisno javno predstavi obrazložene sklepne predloge o zadevah, pri katerih se v skladu s Statutom Sodišča zahteva njegovo sodelovanje. Vendar Sodišča ne zavezujejo niti predlog generalnega pravobranilca niti obrazložitev, ki ga pripelje do njega (glej sodbo Komisija/Parker Hannifin Manufacturing in Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, točka 29 in navedena sodna praksa).
- 38 Zato je treba predlog za ponovno odprtje ustnega dela postopka zavrniti.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

- 39 S tema vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali to, da je odločba sodišča države članice očitno v nasprotju s pravom Unije in je bila izdana na podlagi kršitve procesnih jamstev, opravičuje njeno nepriznanje na podlagi člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001. Poleg tega želi predložitveno sodišče izvedeti, ali v tem okviru sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje, lahko oziroma mora upoštevati to, da oseba, ki nasprotuje temu priznanju, ni izčrpala pravnih sredstev, ki so ji bila na voljo v zakonodaji države izvora.

Uvodne ugotovitve

- 40 Najprej je treba spomniti, da načelo vzajemnega zaupanja med državami članicami, ki je v pravu Unije temeljnega pomena, zlasti v zvezi z območjem svobode, varnosti in pravice, od vsake države zahteva, da razen v izjemnih okoliščinah šteje, da vse druge države članice spoštujejo pravo Unije in zlasti temeljne pravice, priznane s tem pravom (glej v tem smislu mnenje 2/13, EU:C:2014:2454, točka 191 in navedena sodna praksa). Kot je razvidno iz uvodne izjave 16 Uredbe št. 44/2001, ureditev priznavanja in izvrševanja, ki ga določa ta uredba, temelji prav na medsebojnem zaupanju v ustreznost sodnega varstva znotraj Unije. To zaupanje med drugim zahteva, da so sodne odločbe, izdane v državi članici, *ipso iure* priznane v drugi državi članici (glej sodbo flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, točka 45).
- 41 V tem sistemu je treba člen 34 Uredbe št. 44/2001, ki določa razloge, zaradi katerih je mogoče ugovarjati priznanju sodne odločbe, razlagati ozko, ker pomeni oviro za izpeljavo enega od temeljnih ciljev navedene uredbe. Kar pa zadeva podrobneje uporabo določila o javnem redu iz člena 34, točka 1, te uredbe, se ga lahko uporablja samo izjemoma (glej sodbo Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, točka 55 in navedena sodna praksa).
- 42 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča lahko države članice na podlagi pogojev iz člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 načeloma sicer prosto določajo, kaj zahteva javni red v skladu z nacionalnim pojmovanjem, vendar se za opredelitev obsega tega pojma uporablja razlaga te uredbe. Zato mora Sodišče, čeprav ni njegova naloga opredeliti vsebine javnega reda v državi članici, kljub temu preveriti meje, znotraj katerih lahko sodišče države članice uporabi ta pojem, zato da zavrne priznanje sodne odločbe, ki jo je izdalo sodišče druge države članice (glej sodbo flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, točka 47 in navedena sodna praksa).
- 43 V zvezi s tem je treba poudariti, da člen 36 Uredbe št. 44/2001 s prepovedjo preverjanja sodnih odločb, izdanih v drugi državi članici, glede vsebine sodišču države, v kateri se zahteva priznanje, onemogoča, da bi zavrnilo priznanje te sodne odločbe samo zato, ker naj bi obstajalo protislovje med zakonom, ki ga je uporabilo sodišče države izvora, in tistim, ki bi ga uporabilo sodišče države, v kateri se zahteva priznanje, če bi odločalo o sporu. Poleg tega sodišče države, v kateri se zahteva priznanje, niti ne more preverjati, ali je sodišče države izvora pravilno uporabilo materialno pravo in ali je pravilno ugotovilo dejansko stanje (glej sodbo flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, točka 48 in navedena sodna praksa).
- 44 Uporaba določila o javnem redu iz člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 je upravičena le v primeru, da bi bil s priznanjem ali izvršitvijo sodne odločbe, ki je bila izdana v drugi državi članici, nesprejemljivo kršen pravni red države, v kateri se zahteva priznanje, ker bi ta odločba posegala v eno od temeljnih načel. Da se zagotovi spoštovanje prepovedi vsebinskega preverjanja sodne odločbe, izdane v drugi državi članici, mora poseg pomeniti očitno kršitev pravnega pravila, ki se v pravnem redu države, v kateri se zahteva priznanje, šteje za bistveno ali očitno kršitev pravice, ki je v tem pravnem redu priznana kot temeljna (glej sodbo flyLAL-Lithuanian Airlines, C-302/13, EU:C:2014:2319, točka 49 in navedena sodna praksa).
- 45 Ob upoštevanju teh ugotovitev je treba preučiti, ali je na podlagi elementov, ki jih je navedlo predložitveno sodišče, mogoče utemeljiti, da bi priznanje odločbe Sofijski gradski sad z dne 11. januarja 2010 pomenilo očitno kršitev nizozemskega javnega reda v smislu člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001.
- 46 Ti elementi se nanašajo na kršitev materialnega prava in procesnih jamstev v postopku, v katerem je bila sprejeta navedena odločba.

Kršitev materialnega prava iz člena 5 Direktive 89/104

- 47 V postopku v glavni stvari predložitveno sodišče izhaja iz predpostavke, da je Sofijski gradski sad očitno napačno uporabilo člen 5(3) Direktive 89/104, ker je v odločbi z dne 11. januarja 2010 odločilo, da uvoz proizvodov, ki so bili z dovoljenjem imetnika zadevne znamke dani v promet zunaj EGP, v Bolgarijo ne pomeni kršitve pravic iz znamke.
- 48 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da to, da se očitna napaka, ki naj bi jo storilo sodišče države izvora, nanaša, kot v postopku v glavni stvari, na pravno pravilo Unije, in ne na nacionalno pravno pravilo, ne spremeni pogojev uporabe določila o javnem redu v smislu člena 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001. Nacionalno sodišče mora namreč enako učinkovito zagotavljati varstvo pravic iz nacionalnega pravnega reda in pravnega reda Unije (glej v tem smislu sodbo Renault, C-38/98, EU:C:2000:225, točka 32).
- 49 Nato je treba spomniti, da sodišče države, v kateri se zahteva priznanje, ne more zavrniti priznanja sodne odločbe, ki jo je izdala druga država članica, le zato, ker meni, da je bilo v tej sodni odločbi nacionalno pravo ali pravo Unije napačno uporabljeno, saj bi bil sicer spodkopan cilj Uredbe št. 44/2001. Ravno nasprotno, treba je šteti, da v takih primerih sistem pravnih sredstev v vsaki državi članici, skupaj z mehanizmom predloga za sprejetje predhodne odločbe iz člena 267 PDEU, daje posameznikom zadostno jamstvo (glej v tem smislu sodbo Apostolides, C-420/07, EU:C:2009:271, točka 60 in navedena sodna praksa).
- 50 Določilo o javnem redu se lahko uporabi le, če bi navedena napačna uporaba prava pomenila to, da bi priznanje zadevne sodne odločbe v državi, v kateri se zahteva priznanje, povzročilo očitno kršitev temeljnega pravnega pravila v pravnem redu Unije in torej navedene države članice.
- 51 Kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 52 sklepnih predlogov, je torej določba materialnega prava, ki se obravnava v postopku v glavni stvari, namreč člen 5(3) Direktive 89/104, del direktive o minimalni uskladitvi, katere cilj je delno zblížati neusklajene zakonodaje držav članic na področju znamk. Čeprav je res, da spoštovanje pravic, ki so bile s členom 5 te direktive dodeljene imetnikom znamk, in pravilna uporaba pravil o izčrpanju teh pravic, določenih v členu 7 navedene direktive, neposredno vplivata na delovanje notranjega trga, iz tega ni mogoče sklepati, da bi napaka pri izvajanju teh določb nedopustno kršila pravni red Unije tako, da bi posegla v njegovo temeljno načelo.
- 52 Nasprotno, treba je ugotoviti, da zgolj okoliščina, da je v sodni odločbi, ki jo je 11. januarja 2010 izdalo Sofijski gradski sad, po mnenju sodišča države, v kateri se zahteva priznanje, napaka glede tega, da so bile za okoliščine postopka v glavni stvari uporabljene določbe, ki urejajo pravice imetnika znamke, kot so te, določene v Direktivi 89/104, ne more upravičiti, da ta odločba ne bi bila priznana v državi, v kateri se zahteva priznanje, saj ta napaka ne pomeni kršitve temeljnega pravnega pravila v pravnem redu Unije in torej v pravnem redu države, v kateri se zahteva priznanje.

Kršitev procesnih jamstev

- 53 V tej zadevi predložitveno sodišče poudarja, da napaka, ki jo je po njegovem mnenju storilo Sofijski gradski sad, izvira iz sklepa o razlagi, ki ga je 15. junija 2009 izdalo Varhoven kasationsen sad in v katerem naj bi to zadnje navedeno sodišče podalo očitno napačno razlago člena 5(3) Direktive 89/104, njegova razlaga pa je zavezujoča za nižja sodišča. Predložitveno sodišče še navaja, da je Varhoven kasacionen sad po vsej verjetnosti moralo biti seznanjeno s tem, da gre za očitno napačno razlago, saj je več članov tega sodišča z ločenimi odklonilnimi mnenji izrazilo nestrinjanje glede navedene razlage.

- 54 V zvezi s tem je treba opozoriti, da zgolj dejstva, da je v skladu z veljavnimi bolgarskimi procesnimi pravili več članov Varhoven kasacionen sad v zvezi z zadevnim sklepom o razlagi izrazilo odklonilno ločeno mnenje, ki odstopa od mnenja večine, ni mogoče šteti za dokaz, da je ta večina namerno kršila pravo Unije, ampak ga je treba razumeti kot odraz razprave, ki se je lahko legitimno razvila pri preučitvi zapletenega pravnega vprašanja.
- 55 Poleg tega je treba poudariti, da je Komisija v pisnih stališčih, ki jih je predložila Sodišču, navedla, da je v okviru postopka zaradi neizpolnitve obveznosti, ki ga je sprožila proti Republiki Bolgariji, preučila skladnost sklepov o razlagi Varhoven kasacionen sad z dne 15. junija 2009 in 26. aprila 2012 s pravom Unije. Komisija je še dodala, da je s to preučitvijo ugotovila, da sta ta dva sklepa o razlagi skladna s pravom Unije in je zato končala ta postopek zaradi neizpolnitve obveznosti.
- 56 Ta razlikovanja v presojah, o katerih se Sodišče ni pristojno izreči v okviru te zadeve, kažejo vsaj to, da ni mogoče Varhoven kasacionen sad očitati, da je storilo očitno kršitev določbe prava Unije in to kršitev vsililo nižjim sodiščem.
- 57 Kot navaja predložitveno sodišče, se družba Diageo Brands sklicuje tudi na to, da so bolgarska sodišča kršila načelo sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, namreč načelo, ki po njegovem mnenju pomeni obveznost uporabe mehanizma predhodnega odločanja in je posebna oblika načela lojalnega sodelovanja med državami članicami iz člena 4(3) PEU.
- 58 V zvezi s tem je treba najprej poudariti, da je Sofijski gradski sad, ki je izdalo sodno odločbo, katere priznanje se zahteva, sodišče prve stopnje, proti odločbam katerega je po nacionalnem pravu mogoča pritožba. Zato to sodišče ni dolžno Sodišču postaviti vprašanja za predhodno odločanje v smislu člena 267, drugi odstavek, PDEU, ima pa možnost to storiti.
- 59 Nato je treba opozoriti, da ureditev, ki jo člen 267 PDEU določa za zagotovitev enotne razlage prava Unije v državah članicah, vzpostavlja neposredno sodelovanje med Sodiščem in nacionalnimi sodišči v okviru postopka, ki ne poteka na predlog strank. Predlog za sprejetje predhodne odločbe namreč temelji na izmenjavi mnenj med sodišči, katere začetek je v celoti odvisen od presoje nacionalnega sodišča glede pomembnosti in nujnosti tega predloga (sodba Kelly, C-104/10, EU:C:2011:506, točki 62 in 63 ter navedena sodna praksa).
- 60 Iz tega sledi, da tudi ob predpostavki, da bi bilo Sofijski gradski sad postavljeno vprašanje o razlagi člena 5(3) Direktive 89/104, to sodišče ni zavezano Sodišču postaviti vprašanja v zvezi s tem.
- 61 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da je po informacijah, ki jih ima na voljo Sodišče, proti sodni odločbi Sofijski gradski sad z dne 11. januarja 2012 mogoča pritožba, ki bi ji, če bi bilo treba, lahko sledila celo revizija pri Varhoven kasacionen sad.
- 62 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da družba Diageo Brands zoper navedeno odločbo ni izčrpala pravnih sredstev, ki so ji bila na voljo v nacionalnem pravu. Družba Diageo Brands navaja, da tega ni storila, ker je bila uporaba pravnih sredstev, ki so na voljo pri bolgarskih sodiščih, nesmiselna, saj naj ne bi privedla do drugačne odločitve višjih sodišč, pri čemer predložitveno sodišče meni, da ta izjava ni neutemeljena.
- 63 Glede tega je treba poudariti, da – kot je bilo poudarjeno v točki 40 te sodbe – ureditev priznanja in izvršitev, določena v Uredbi št. 44/2001, temelji na vzajemnem zaupanju v ustreznost sodnega varstva v Uniji. Ravno zaradi tega zaupanja med državami članicami glede njihovih pravnih sistemov in pravosodnih institucij je mogoče sklepati, da v primeru napačne uporabe nacionalnega prava ali prava Unije sistem pravnih sredstev v vsaki državi članici, skupaj z mehanizmom predloga za sprejetje predhodne odločbe iz člena 267 PDEU, daje posameznikom zadostno jamstvo (glej točko 49 te sodbe).

- 64 Iz tega sledi, da je treba Uredbo št. 44/2001 razlagati tako, da temelji na osnovni ideji, da so posamezniki načeloma zavezani uporabiti vsa pravna sredstva, ki jih ponuja pravo države članice izvora. Vendar kot je poudaril generalni pravobranilec v točki 64 sklepnih predlogov, morajo posamezniki praviloma uporabiti vsa pravna sredstva, ki so v tej državi članici na voljo, da se prepreči kršitev javnega reda, razen če posebne okoliščine preveč otežujejo ali onemogočajo uporabo pravnih sredstev. To pravilo je še toliko bolj utemeljeno, če zatrjevana kršitev javnega reda izhaja iz domnevne kršitve prava Unije, tako kot v postopku v glavni stvari.
- 65 Glede okoliščin, ki jih družba Diageo Brands v postopku v glavni stvari navaja kot utemeljitev za neuporabo pravnih sredstev, ki jih je imela na voljo, je treba poudariti, prvič, da je iz spisa razvidno, da ni mogoče izključiti, da je Sofijski gradski sad v odločbi z dne 11. januarja 2010 napačno uporabilo sklep o razlagi, ki ga je 15. junija 2009 izdalo Varhoven kasacionen sad. Vendar če bi družba Diageo Brands vložila pritožbo zoper to odločbo, bi tako napako ob predpostavki, da je bila storjena, lahko odpravilo pritožbeno sodišče. Zadnje bi vsekakor imelo možnost, da v primeru dvoma glede utemeljenosti pravne presoje Varhoven kasacionen sad Sodišču predloži vprašanje glede razlage prava Unije, na katero se ta pravna presoja nanaša (glej v tem smislu sodbo Elchinov, C-173/09, EU:C:2010:581, točka 27).
- 66 Drugič, če bi bila nato vložena revizija pri Varhoven kasacionen sad, bi bilo to kot nacionalno sodišče, zoper odločitev katerega po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva v smislu člena 267, tretji odstavek, PDEU, zadevo načeloma dolžno predložiti Sodišču, če bi se pojavil dvom glede razlage Direktive 89/104 (glej v tem smislu sodbo Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, točka 35). Če to sodišče neupravičeno ne bi izpolnilo te obveznosti, bi to povzročilo možnost uveljavljati odgovornost Republike Bolgarije v skladu s pravili, ki so v zvezi s tem določena v sodni praksi Sodišča (sodba Köbler, C-224/01, EU:C:2003:513, točki 50 in 59).
- 67 Iz teh okoliščin ni razvidno, da bi bolgarska sodišča očitno kršila načelo lojalnega sodelovanja med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, niti da družba Diageo Brands ne bi imela varstva, ki je zagotovljeno s sistemom pravnih sredstev v tej državi članici, skupaj z mehanizmom predloga za sprejetje predhodne odločbe iz člena 267 PDEU.
- 68 Glede na vse zgornje ugotovitve je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 34, točka 1, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da to, da je odločba, ki je bila izdana v eni državi članici, v nasprotju s pravom Unije, ne more upravičiti zavrnitve priznanja te odločbe v drugi državi članici z utemeljitvijo, da krši javni red zadnjenavedene države, saj zatrjevana napačna uporaba prava ni očitna kršitev pravnega pravila, ki se šteje za temeljno v pravnem redu Unije in s tem v pravnem redu države članice, v kateri se zahteva priznanje, ali pravice, ki je priznana kot temeljna v teh pravnih redih. Napaka pri uporabi določbe, kot je člen 5(3) Direktive 89/104, ni tak primer.

Sodišče države, v kateri se zahteva priznanje, mora pri preverjanju obstoja morebitne očitne kršitve javnega reda te države upoštevati to, da mora posameznik – razen če posebne okoliščine preveč otežujejo ali onemogočajo uporabo pravnih sredstev v državi članici izvora – uporabiti v tej državi članici vsa razpoložljiva pravna sredstva, da bi se že na začetku preprečila taka kršitev.

Tretje vprašanje

- 69 Predložitveno sodišče s tem vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 14 Direktive 2004/48, na podlagi katerega mora stroške in druge izdatke stranke, ki dobi pravdo, praviloma plačati stranka, ki pravdo izgubi, razlagati tako, da se ta člen lahko uporabi za stroške strank v okviru odškodninskega zahtevka, vloženega v državi članici za povrnitev škode, nastale zaradi zasega v drugi državi članici, katerega namen je bila preprečitev posega v pravico intelektualne lastnine, če se v okviru tega odškodninskega zahtevka postavlja vprašanje priznanja sodne odločbe, izdane v tej drugi državi članici, s katero je bila ugotovljena nezakonitost navedenega zasega.

- 70 Za odgovor na to vprašanje je treba opredeliti, ali postopek v glavni stvari spada na področje uporabe Direktive 2004/48.
- 71 Kot je navedeno v uvodni izjavi 10 Direktive 2004/48, je cilj te direktive približevanje zakonodajnih sistemov držav članic glede sredstev uveljavljanja pravic intelektualne lastnine, da bi zagotovili visoko, enakovredno in homogeno raven varstva intelektualne lastnine na notranjem trgu.
- 72 Direktiva 2004/48 se v skladu s tem ciljem in na podlagi njenega člena 1 nanaša na vse ukrepe, postopke in pravna sredstva, ki so potrebna za zagotovitev uveljavitve pravic intelektualne lastnine. Člen 2(1) te direktive pa podrobno določa, da se ti ukrepi, postopki in pravna sredstva uporabljajo za katero koli kršitev pravic intelektualne lastnine, kot je predvidena v pravu Unije in/ali nacionalnem pravu zadevne države članice.
- 73 Sodišče je presodilo, da določbe Direktive 2004/48 niso namenjene temu, da urejajo vse vidike pravic intelektualne lastnine, ampak le tiste, ki se nanašajo na spoštovanje teh pravic in poseg v te pravice, tako da se določijo učinkovita pravna sredstva za preprečevanje, odpravo ali popravo kakršnih koli kršitev obstoječih pravic intelektualne lastnine (glej sodbo ACI Adam BV in drugi, C-435/12, EU:C:2014:254, točka 61 in navedena sodna praksa).
- 74 Iz ukrepov, postopkov in pravnih sredstev, določenih v Direktivi 2004/48, izhaja, da pravne poti za zagotovitev varstva pravic intelektualne lastnine dopolnjujejo odškodninski zahtevki, ki so z njimi tesno povezani. Medtem ko člena 7(1) in 9(1) te direktive določata varnostne in začasne ukrepe, namenjene zlasti preprečitvi kakršne koli neposredne kršitve pravice intelektualne lastnine, ki med drugim vključujejo zaseg blaga, ki domnevno krši tako pravico, pa člena 7(4) in 9(7) navedene direktive določata ukrepe, ki tožencu omogočajo, da zahteva nadomestilo za škodo, če je naknadno ugotovljeno, da ni bilo kršitve ali nevarnosti kršitve pravice intelektualne lastnine. Kot je razvidno iz uvodne izjave 22 te direktive, ti odškodninski ukrepi pomenijo jamstva, za katera je zakonodajalec menil, da so potrebna kot protiutež takojšnjim in dejanskim začasnim ukrepom, ki jih je predvidel.
- 75 V tem primeru je postopek v glavni stvari – katerega namen je povrnitev škode, nastale zaradi zasega, ki so ga sodni organi države članice najprej odredili, da bi preprečili neposredni poseg v pravico intelektualne lastnine, in nato preklicali z utemeljitvijo, da obstoj posega ni bil dokazan – posledica tožbe imetnika pravice intelektualne lastnine, da bi dosegel izrek ukrepa s takojšnjim učinkom, ki mu je omogočil, da je brez čakanja na meritorno odločitev preprečil vsakršen morebitni poseg v njegovo pravico. Taka odškodninska tožba ustreza jamstvu, določenim v Direktivi 2004/48 v korist toženca in kot protiutež sprejetju začasnega ukrepa, ki ogroža njegove interese.
- 76 Iz tega sledi, da je treba za postopek, kot je ta v glavni stvari, šteti, da spada na področje uporabe Direktive 2004/48.
- 77 Sodišče je v zvezi s členom 14 Direktive 2004/48 že presodilo, da je namen te določbe okrepiti raven varstva intelektualne lastnine, s čimer bi se preprečilo, da bi bila oškodovana stranka odvrnjena od tega, da bi začela sodni postopek za zaščito svojih pravic (glej sodbo Realchemie Nederland, C-406/09, EU:C:2011:668, točka 48).
- 78 Glede na ta cilj ter široko in splošno opredelitev iz člena 14 Direktive 2004/48, ki se nanaša na „stranko, ki dobi pravdo“, in na „stranko, ki pravdo izgubi“, brez dodatnega pojasnila in določitve mej glede vrste postopka, za katero je treba uporabiti pravilo, ki ga določa, je treba ugotoviti, da se ta določba lahko uporabi za stroške, ki so jih stranke priglasile v okviru vsakega postopka, ki spada na področje uporabe te direktive.
- 79 V zvezi s tem je brez pomena okoliščina, da v sporu o glavni stvari presoja o utemeljenosti ali neutemeljenosti zadevnega zasega zastavlja vprašanje priznanja ali zavrnitve priznanja odločbe, izdane v drugi državi članici. Tako vprašanje je namreč postransko in ne spremeni predmeta spora.

- 80 Glede na vse navedene ugotovitve je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 14 Direktive 2004/48 razlagati tako, da se lahko uporabi za stroške strank v okviru odškodninskega zahtevka, vloženega v državi članici za povrnitev škode, nastale zaradi zasega v drugi državi članici, katerega namen je bil preprečitev posega v pravico intelektualne lastnine, če se v okviru tega odškodninskega zahtevka postavlja vprašanje priznanja sodne odločbe, ki je bila izdana v tej drugi državi članici in s katero je bila ugotovljena neutemeljenost navedenega zasega.

Stroški

- 81 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

1. Člen 34, točka 1, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da to, da je odločba, ki je bila izdana v eni državi članici, v nasprotju s pravom Unije, ne more upravičiti zavrnitve priznanja te odločbe v drugi državi članici z utemeljitvijo, da krši javni red te države, saj zatrjevana napačna uporaba prava ni očitna kršitev pravnega pravila, ki se šteje za temeljno v pravnem redu Unije in s tem v pravnem redu države članice, v kateri se zahteva priznanje, ali pravice, ki je priznana kot temeljna v teh pravnih redih. Napaka pri uporabi določbe, kot je člen 5(3) Direktive Sveta 89/104/EGS z dne 21. decembra 1988 o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami, kakor je bila spremenjena s Sporazumom o Evropskem gospodarskem prostoru z dne 2. maja 1992, pa ni tak primer.

Sodišče države, v kateri se zahteva priznanje, mora pri preverjanju obstoja morebitne očitne kršitve javnega reda te države upoštevati, da mora posameznik – razen če posebne okoliščine preveč otežujejo ali onemogočajo uporabo pravnih sredstev v državi članici izvora – uporabiti v tej državi članici vsa razpoložljiva pravna sredstva, da bi se že na začetku preprečila taka kršitev.

2. Člen 14 Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/48/ES z dne 29. aprila 2004 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine je treba razlagati tako, da se lahko uporabi za stroške strank v okviru odškodninskega zahtevka, vloženega v državi članici za povrnitev škode, nastale zaradi zasega v drugi državi članici, katerega namen je bila preprečitev posega v pravico intelektualne lastnine, če se v okviru tega odškodninskega zahtevka postavlja vprašanje priznanja sodne odločbe, ki je bila izdana v tej drugi državi članici in s katero je bila ugotovljena neutemeljenost navedenega zasega.

Podpisi